

Cadillac 355D Sedes 30 Fleetwood 7 Passengers Limousine (edycja specjalna dla Marszałka Józefa Piłsudskiego)

Historia pojazdu opracowana przez dr Jana Tarczyńskiego

Cadillac 355D Series 30, model z 1935 roku, zamówiony 8 listopada 1934 roku do użytku Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych i Ministra Spraw Wojskowych, Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Sprowadzony z USA do Polski na przełomie lutego i marca 1935 roku przez Stołeczne Towarzystwo Handlu Samochodami, należał do Samodzielnej Kolumny Samochodowej Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych.

Wykonany na specjalne zamówienie, ma m.in. nadwozie podwyższone o 10 cm (wyższe otwory drzwiowe, dla ułatwienia wsiadania), pancerne szyby o grubości 2,5 mm (klejone, typu triplex), płyty pancerne o grubości 1 cm w drzwiach, pasie tylnym i przykabinowych częściach nadkoli, wzmocnione zawieszenie, podwójne akumulatory, powiększony zbiornik paliwa i dodatkowo zbiornik oleju silnikowego oraz sygnał dźwiękowy pojazdów uprzywilejowanych w ruchu — syrenę.

Dodatkowe zmiany w wyposażeniu samochodu wprowadzono także i w Polsce (zapewne po oględzinach pojazdu przez Józefa Piłsudskiego), w marcu 1935 roku.

Po śmierci Pierwszego Marszałka Polski Odrodzonej 12 maja 1935 roku, Cadillac 355D był w dyspozycji jego żony, Aleksandry Piłsudskiej. W końcu 1936 roku wszedł w skład taboru inspekcyjnego, a później rezerwowego następcy Józefa Piłsudskiego na stanowisku Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych, Marszałka Edwarda Śmigłego — Rydza. Wykorzystywany był także do obsługi wizyt gości zagranicznych Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (np. króla Rumunii w lecie 1937 roku), wspomagając pojazdy Zamkowej Kolumny Samochodowej Prezydenta RP.

W kampanii wojennej 1939 roku służył Naczelnemu Wodzowi, Marszałkowi Edwardowi Śmigłemu — Rydzowi w Kolumnie Samochodowej Kwatery Głównej Naczelnego Wodza.

18 września, w wyniku inwazji Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich na walczącą z Niemcami Polskę, niweczącej dalszą obronę kraju, Marszałek Edward Śmigły Rydz znalazł się na terenie sojuszniczej Rumunii, gdzie został internowany. Cadillac 355D podzielił los Naczelnego Wodza, a po jego ucieczce z Rumunii trafił do Prezydium Rady Ministrów tego kraju.

Po zakończeniu II wojny światowej został rewindykowany staraniem ambasady Polski „ludowej” w Bukareszcie i w końcu 1946 roku powrócił do kraju. Użytkowany był przez różne instytucje państwowe, w tym Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego.

We wrześniu 1965 roku Cadillac 355D zostały wpisany do księgi inwentarzowej Muzeum Techniki Naczelnej Organizacji Technicznej w Warszawie pod numerem MT-IV-321 i jest do dzisiaj w jego zbiorach. Muzeum Techniki otrzymało samochód w stanie daleko posuniętej dewastacji: z uszkodzonymi szybami (przez pociski z broni palnej?), bez silnika i jego osprzętu, bez wskaźników i oprzyrządowania deski rozdzielczej, bez skórzanych siedzeń w przedziale kierowcy, ze zniszczonymi obiciami drzwi przednich i tapicerką przedziału pasażerskiego. Brakowało także oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego, urządzeń sygnalizacyjnych oraz wyposażenia pojazdu, w tym kół zapasowych.

Cadillac 355D Marszałka Józefa Piłsudskiego, unikatowy zabytek kultury materialnej, związany w szczególny sposób z polską historią, został odrestaurowany z inicjatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego i pokazany po raz pierwszy publicznie po odbudowie w Święto Niepodległości 11 listopada 2014 roku, w 80. rocznicę jego zamówienia.

Podstawowe dane techniczne samochodu Cadillac 355D Sedes 30 Fleetwood 7 Passengers Limousine (edycja specjalna dla Marszałka Józefa Piłsudskiego)

Silnik czterosuwowy, ośmiocyldrowy w układzie widlastym (8V), gaźnikowy, chłodzony cieczą, napędza koła tylnej osi. Pojemność skokowa: 5793 cm³. Moc: 130 KM przy 3400 obr/min.

Skrzynia biegów o trzech przełożeniach w przód i jednym do tyłu.

Nadwozie stalowe, osadzone na ramie, z tapicerską wstawką dachową na drewnianym stelażu. Rozstaw osi: 3708 mm. Rozstaw kół: przód 1508 mm, tył 1575 mm. Długość całkowita: 5780 mm. Ogumienie: 7.50 x 17 (wzmocnione).

Masa całkowita: ok. 3000 kg (z opancerzeniem).

Zużycie paliwa: ok. 30l/100 km. Prędkość maksymalna: ok. 100 km/godz.

Kalendarium odbudowy samochodu

Marzec 2013 - październik 2014 - inwentaryzacja i weryfikacja stanu zabytku, przygotowanie programu odbudowy, konsultacje i nadzór konserwatorski: Społeczny Zespół ds. Opracowania Inwentaryzacji i Dokumentacji Konserwatorskiej Samochodu Cadillac 355 D Fleetwood Marszałka Józefa Piłsudskiego, powołany przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Naczelną Organizację Techniczną - Federację Stowarzyszeń Naukowo - Technicznych, w składzie: Piotr Dobrowolski, Krzysztof Jaraczewski (wnuk Józefa Piłsudskiego, honorowy konsultant), Jerzy Jasiuk, Marcin Kamiński, Jerzy Kossowski, Piotr Mady, dr. hab. Edward Malak, Tomasz Motylewski, dr Małgorzata Mroczkowska, Zbigniew Nowosielski, Maksymilian Sokół - Potocki, dr Jan Tarczyński (przewodniczący), Jerzy Uklański, dr Andrzej Żak.

Luty 2014 - listopad 2014 - prace renowacyjno - konserwatorskie: „Classic Cars. Paweł Sławiński” Rolls-Royce & Bentley Specialist, Poznań.